

A Ludovikások választási lehetősége – Az igazság kedvéért

A Hadak Útján 1991. májusi számában értesültem arról, hogy a Magyar Hírlap március 28-i számában megjelent Szalai Pál cikke, mely a Ludovikás szellemet erősen és gúnyosan elmarasztalja.

1942 júniusában történt hadnaggyá avatásom oda, kivéve a rövid két évet 1945 februárjáig, másban sem volt részem, mint ilyen és ehhez hasonló erkölcsi felelősségre vonásokban és kioktatásokban. Ma mindenki tudja mit kellett volna tenni, még Szalai Pál is. Az első kérdésem az ilyen „elfogulatlan” bírálóhoz az, hogy ő hol volt 1944. március 19-én? Ha gyermek volt vagy nem volt felelősségteljes beosztásban, akkor nem sok joga van ítéletet mondani. Ha viszont vezető beosztásban volt, akkor hősi halottnak illene lennie ahhoz, hogy a maga szabta erkölcsi mértéket megüsse.

Az író cikkében perjés Gézának a 'Hitel' c. újságban megjelent cikkét kifogásolja. Kijelenti Szalai Pál, hogy torkig van már a Horthy rehabilitációval és a Ludovikás szellemmel. A Ludovikás szellemnek hibájául rója föl a feltétlen engedelmességet, a hősi életszemléletet, a katonás fellépést, a kemény fegyelmet. Figyelmen kívül hagyja a kort és annak követelményeit.

Az 1930-as években más volt a követelmény a katonával szemben, mint az ezredforduló évtizedében. Olyan megjegyzés ez, mint ha valaki az igazságos Mátyás királyunkat azért marasztalná el, mert eltúrta a jobbágyságot. A második világháborút megelőző idők katonai szelleme más volt, mint ma. Akkor az egész világon a 'fegyelem' volt a hadseregek alapja. Szalai Pál ennek figyelembevétele nélkül légüres térben mozog. Majd a történelem fogja megmondani, melyik katona-szellem a jobb. Az Öböl-háborúban a legnagyobb sikert a résztvevő nemzetek azon 'elit' alakulatai érték el, melyeknek szellemében ugyanazok az erények valósulnak meg, melyeket Szalai hibának sorol föl. Vagy talán jobb szereti az olyan hadseregek szellemét, melyek eladják fegyverzetüket és rombolva dűlják fel környezetüket? Mert ma is vannak olyanok is. Még csak meg sem próbál tárgyilagos lenni.

Gúnyos élcnak szánja, de valójában szellemisége fertőzött a Tanácsköztársaság honvédelmi miniszterének ideológiájától, akit idéz: "Nem akarok többé katonát látni." Szegény megtévesztett ember. Ha valóban azt hiszi, hogy a világ a teljes béke állapotában egy közös egymás-keblére-borulásban fog kibontakozni, adja Isten, hogy neki legyen igaza. Ám akkor a katonaság szerepét valamilyen béke-fenntartó karhatalom fogja felváltani és a katona, ha más formában is, de megintcsak része lesz az emberi társadalomnak. És bármilyen egyenruhában fog is fellépni, a tömegtől mindig a 'vak fegyelem' fogja megkülönböztetni a katonát.

A visszapillantás bölcsessége legtöbbször nevetségesen könnyű. Ítélet helyett tegye a szívére a kezét és vizsgálja meg, hogy mit tett volna ő 1944. márc. 19-én? Mert abból, hogy most a múltat szapulja, semmi sem derül ki a cikkíró erkölcsi bátorságáról. Feleljen önmagának őszintén, hogy mindig elveihez híven döntött? Vagy voltak neki is olyan pillanatai, mikor nem tudott hű maradni az eszméihez? Mert most utólag könnyű a Ludovikásokat ilyen szigorral bírálni.

Megnyugtatom, hogy mi sem voltunk gyengébb jellemek, mint ön. Csak a mi döntésünket erősen befolyásolta a Katyin tömeg sir és a Szovjet Hadsereg általánosan ismert magatartása a legyőzöttekkel szemben. Mi tisztában voltunk azzal, hogy csak két rossz között választhatunk. Voltak a Bajcsy Zsilinszky Endrék, akik a németeket ítélték meg a nagyobb veszélynek. Voltak mások, akik a Vörös Hadsereg dűlását és erőszakosságait ítélték nagyobb veszélynek a nemzetre nézve. Ezek a Szovjet elleni végsőkig való ellenállást választották. De egyik felet sem a 'németek iránti szeretet' vezérelte. Az abszolút fanatikus nácik elenyésző

kisebbségben voltak a hadseregen belül. A zöm csak nem akarta azt a buta szerepet vállalni, hogy felkoncoltassa magát az 'SS'-el csak azért, hogy ön és az önhöz hasonlóan gondolkozóknak, kedves Szalai Pál, alkalmuk legyen meglepedésüket kifejezniük a hősi halott sírok fölött. Mert a későbbi Varsói felkelés bizonyította, hogy a 'nemzethű elemek' kiirtásában a Szovjetnek és az 'SS'-nek azonosak voltak az érdekeik.

Nem hiszem, hogy ön valaha is elgondolkozott azon, hogy milyen erkölcsi gyötrelem volt a két rossz közötti választás kegyetlen csapdája. Ön minden bizonnyal csak 'a német veszélyt' látta és a Szovjet megszállókat, mint 'felszabadítókat' ölelte a keblére. Nekünk, Ludovikásoknak csak az a bűnünk, ha ezt bűnnek lehet nevezni, hogy annak a zsarnoki uralomnak a bekövetkezését, ami ellen a nemzet 1956-ban szinte öngyilkos dühvel felkelt, mi már 1944-ben előre láttuk. Mert arról biztosíthatom, hogy 1956-ban nem volt a világon egyetlen még-élő Ludovikás sem, aki nem a nép lelkéből fakadó szabadságvágy által vezetett forradalom mellett érzett vagy harcolt volna.

Természetes, hogy **1944-ben irigyeltük azokat a szerencsés nyugati országokat, akik a demokratikus szabadság és a német elnyomás között választhattak.** Adott helyzetben legyen nyugodt, mi is tudtuk volna, hogy hol a helyünk. Ez az amire Perjési megjegyzése utal. **De a sors nem adta meg nekünk a jó és a rossz közötti választás kényelmes lehetőségét. Nekünk csak a két rossz közötti választás agóniája jutott osztályrészül.**

És azok a Ludovikások, akik átálltak és elősegítették a Szovjet előretörését hazánkban, mit kaptak jutalmul? Zömmel golyót vagy kötelet. Azok az országok, mint Lengyelország, mely becsületesen a szabadságáért küzdött, vagy mint Románia, aki az utolsó percbeli kiugrással akarta menteni a menthetőt, mennyivel jártak jobban? Semmivel. És most ön azt veti a szemünkre, hogy ebbe a buta és semmi előnyt nem biztosító játékban nem voltunk hajlandók lelkesedéssel feláldozni az életünket?

Az ön cikkéből kicseng, hogy ön annak a hazafias szellemet elítéli, mely szellem a Bajcsy Zsilinsziket a németek, másokat pedig az oroszok elleni ellenállásra tüzelt, és akiknek **vagy a Gestapo vagy a KGB oltotta ki az életét.** Mi zömmel egyik fél felé sem húztunk és ez volt az oka passzivitásunknak. De ezt önnek, akinek nemzete jövője feletti aggodalomból fakadó élet-haláldöntést soha sem kellett hoznia, önnek ezt hiába magyarázom. Ön még ma is a Rákosi korszak történelem könyveiből ismeri az 'igazságot' és nem magából az életből. Az ilyen felülről ítélező egyéneknek csak azt üzenem, amire a kanadai indiánok ősi bölcsessége tanít: Valakinek a magatartását csak akkor ítélheted meg helyesen, ha legalább három hónapig jártál annak mokaszinében. Nyilvánvalóan önnek kedves Szalai Pál ebben nem volt rész.

A katonai döntés háborúban soha nem olyan könnyű, mint az utólagos bíráltság az írógép mellől a béke biztonságában. Az a sok Ludovikás, aki vérzett, vagy meghalt a hazájáért, több megértést érdemelne az ön nemzedéke részéről. De ha már erre nem hajlandók, legalább kíséreljék meg félretenni a párt-ideológia hazugságait és bízzák a katonai magatartás bírálatát a tárgyilagos történészekre.

*v. Domokos-Sándor
csendőrfőhadnagy*